Výstava „Válka skončila. Nezapomeňte!” přináší příběhy vídeňských Čechů za nacismu

26.5.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Putovní výstava Válka skončila. Nezapomeňte! dorazí 27. května do Armádního muzea Žižkov. Vznikla loni u příležitosti 80. výročí konce druhé světové války a soustředí se na osudy české menšiny ve Vídni v období nacismu. Jejími autory jsou historik VHÚ Praha Jiří Plachý, Pavla Plachá (Ústav pro studium totalitních režimů) a Alexandra Blodigová.

Výstava ***Válka skončila. Nezapomeňte!*** s podtitulem ***Vídeňští Češi v boji a odboji 1938–1945*** ukazuje, jak anšlus Rakouska, válka a nacistický represivní systém zasáhly každodenní život vídeňských Čechů. Na 14 výstavních panelech sleduje různé životní situace — nucené práce, odvod do německé armády i zapojení do odboje a československých zahraničních jednotek.

Jedna z hlavních částí výstavy se věnuje odmítání služby v německé armádě. Češi nesměli na základě rozhodnutí Adolfa Hitlera sloužit v německých ozbrojených silách. Rakouští občané české národnosti však byli po anšlusu automaticky považováni za říšské občany a k odvodu byli povoláváni. Pokud se přihlásili ke své české národnosti, mohli být vyřazeni z vojenské služby a nasazeni na nucené práce. Tato možnost však nebyla všeobecně známá a řada lidí proto do armády narukovala.

Další část sleduje osudy lidí, kteří prošli německými jednotkami v severní Africe nebo v okupované západní Evropě. Po zajetí spojenci vstoupili do československé zahraniční armády. Výstava připomíná i účast rakouských Čechů v britských zpravodajských operacích i na východní frontě.

Výstava věnuje velký prostor nucené práci. V systému válečného hospodářství Německé říše pracovalo zhruba 450 000 Čechů a Češek, včetně příslušníků české menšiny z Rakouska. Lidé čelili diskriminaci a často pracovali v těžkých podmínkách.

Expozice představuje také odbojovou skupinu CURIE. Ta ve Vídni shromažďovala a předávala zpravodajské informace Spojencům. Gestapo část členů zatklo a deportovalo, někteří z nich zahynuli v koncentračních táborech.

Závěr výstavy sleduje konec války. Vídeň čelila bombardování a v roce 1945 ji dobyla Rudá armáda. V této době české krajanské struktury znovu začaly fungovat, organizovaly návrat přeživších z táborů a pomáhaly s reemigrací do Československa. Výstava uzavírá příběh i poválečnými osudy. Připomíná složitý návrat domů i pozdější snahy o odškodnění nucené práce, které přinesla až mezinárodní jednání na konci 20. století.

Vernisáž: 27. května 2026 od 17 hodin, Armádní muzeum Žižkov

Výstava je realizována jako projekt Zukunftsfonds der Republik Österreich ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky ve Vídni

https://www.vhu.cz/vystava-valka-skoncila-nezapomente-prinasi-pribehy-videnskych-cechu-za-nacismu